

Prevenció, detecció i tractament del
plagi en la docència
Guia per a degans i directors de centre i de departament

Juliol de 2017

01. Introducció	3
02. Què es considera plagi a la URV?	4
03. Conseqüències acadèmiques del plagi	6
04. Protocol d'actuació	7

El plagi no és un fenomen nou en l'àmbit de la docència universitària, però la revolució digital (que fa més fàcil accedir a la informació i reproduir-la) ha fet que se n'incrementin substancialment els casos en els treballs universitaris en tots els nivells. El plagi és una conducta que atempta directament contra els drets d'autoria, i per això pot ser perseguit i sancionat legalment. A més, és un fet èticament reprovable que perjudica la reputació professional de la persona que el comet i que va en detriment de la qualitat de l'aprenentatge i de la reputació de la institució.

Per aquests motius, la Universitat Rovira i Virgili (URV) creu necessari conscienciar els estudiants i la comunitat docent de la importància de no incórrer, voluntàriament o involuntàriament, en activitats de plagi, així com d'establir mecanismes per prevenir-lo, detectar-lo i tractar-lo. Aquestes accions formen part, com a element fonamental, del currículum nuclear dels estudiants de la URV. En concret, la prevenció i tractament del plagi s'inscriu en l'actual competència nuclear C3 (Gestionar la informació i el coneixement) i en la nova competència transversal CT2 (Gestionar la informació i el coneixement mitjançant l'ús eficient de les TIC), depenent del pla d'estudis que es cursi.

Per dur a terme aquest objectiu, en el curs 2017-18 la URV posa en marxa el Pla de prevenció, detecció i tractament del plagi en la docència. Una de les accions d'aquest pla és elaborar guies per a la prevenció, detecció i tractament del plagi adreçades a estudiants, professorat i degans i directores de centre i de departament. La guia que s'adreça a degans i directores de centre i de departament recull què és el plagi i què es considera plagi a la URV, quines en són les conseqüències acadèmiques i quin protocol d'actuació cal seguir si s'ha de gestionar un cas de plagi.

Què és el plagi?

El concepte de plagi, que pot ser considerat una forma de deshonestat acadèmica, està obert a discussió des de la mateixa definició (O'Dwyer et al., 2010), particularment pel que fa als comportaments exactes que poden ser considerats plagi.

En el context de l'educació universitària, el plagi és un tipus de falta d'ètica acadèmica (Sutherland-Smith, 2010) que es descriu sovint com a "manca d'honestat", "falta menor", "robatori intel·lectual" i "estafa" (Sutherland-Smith, 2010).

Segons Williams & Carroll (2009), es produeix plagi quan "un estudiant copia el treball d'altres persones i el presenta com a propi".

"El plagi consisteix a utilitzar les idees o paraules d'algú altre sense donar-ne a conèixer clarament la font d'informació" (Glucksman Library, Universitat de Limerick, 2007). En l'àmbit de l'educació universitària, aquest comportament es considera una ofensa acadèmica molt seriosa.

En definitiva, a la URV es considera plagi tota actuació mitjançant la qual els estudiants fan passar com a propis treballs, idees, conceptes, informació, dades, arguments, etc. d'altres fonts, i com a originals, treballs o parts de treballs propis presentats prèviament.

Comportaments que es consideren plagi

- ✓ **"Copiar** text [o dades] [de qualsevol font] i inserir-lo en un document sense la citació corresponent" (O'Dwyer et al., 2010). Això també rep el nom de **plagi paraula-per-paraula o textual**. Això inclou copiar i traduir un text abans d'inserir-lo en el document propi.
- ✓ **Resumir o parafrasejar** el treball d'algú altre sense donar la referència corresponent de l'autor original. Parafrasejar vol dir "expressar el treball de l'autor amb les vostres pròpies paraules" (Glucksman Library, Universitat de Limerick, 2007).
- ✓ **Presentar el treball d'algú altre com a propi**. "Agafar el treball d'algú altre i presentar-lo com si fos vostre" (Universitat de Huddersfield). Presentar com a propi un exercici que s'ha encarregat fer a algú altre, que s'ha comprat o que s'ha trobat (a Internet, per exemple).
- ✓ **Basar el treball propi en les idees d'algú altre** sense donar la referència adequada de l'autor. Això inclou el fet d'utilitzar una estructura o uns arguments iguals o similars. Es tracta d'exposar els mateixos punts, utilitzar les mateixes dades, recollir les mateixes conclusions que algú altre sense deixar totalment clar l'abast de la contribució de l'autor original.
- ✓ El **mosaic** es basa a copiar una sèrie de textos de diverses fonts i combinar-los, modificar-los lleugerament, canviar-ne algunes paraules o alguna frase per poder-los ajuntar, tot això sense donar a conèixer clarament totes les fonts utilitzades. El mosaic és un tipus de comportament de "picar d'aquí i d'allà i barrejar".
- ✓ L'**autoplagi** consisteix a reutilitzar un exercici (o alguna part) que s'ha preparat per a una assignatura universitària i tornar a presentar el mateix exercici per a una altra assignatura, sense especificar-ho i sense el consentiment del professor o professora. No es poden rebre dues qualificacions per un mateix treball (O'Rourke & Booth, Universitat de Sheffield, 2010).
- ✓ La **col·lusió** es dona quan dos o més estudiants s'ajunten per preparar en grup un treball individual (o una part) i després cadascun entrega el mateix exercici (o lleugerament modificat) com si fos fruit del seu esforç individual. Això no va en contra de la col·laboració entre estudiants, però el resultat que presenta cadascú ha de ser fruit de la pròpia reflexió.

En l'àmbit dels estudis de postgrau també es consideren plagi els comportaments següents:

✓ **No identificar clarament les fonts segons la manera convencional.** És important citar la informació de manera adequada a les convencions de cada disciplina (Universitat d'Oxford, *What is plagiarism*, 2011). Les citacions han de permetre al lector localitzar les fonts d'informació que s'han utilitzat per fer el treball.

✓ **No vincular alguns punts precisos del text amb les referències corresponents.** Això implica no identificar clarament en el text les fonts d'informació en què es basen les idees o els punts exposats. Això també inclou quan s'afegeix una llista de referències bibliogràfiques al final del text però no es vincula cada referència amb la part específica del text que correspon.

✓ **Citar articles que no s'han llegit.** Per exemple, quan un estudiant ha llegit l'article X i aquest article cita tota una sèrie d'altres articles (A, B, C) que l'estudiant no ha llegit però cita al treball. El fet de citar un article dóna a entendre que s'ha llegit i que s'ha tingut en consideració. Per tant, no s'han de citar articles que no s'han llegit.

Es considera plagi qualsevol altre comportament que entri en la definició presentada en el punt (**Què és el plagi?**).

Intencionalitat

Es considera plagi independentment de la **intencionalitat**. En la mesura que l'estudiant té a la seva disposició material formatiu, és responsabilitat seva informar-se sobre què es considera plagi i prendre totes les mesures necessàries per tal d'evitar-lo.

Revisió

Es delega en la **Comissió de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària** la competència per interpretar i revisar el concepte de plagi a la URV.

En aquest apartat es presenten les conseqüències acadèmiques per als estudiants que hagin incorregut en una situació de plagi.

D'una banda, el plagi afecta l'estudiant mitjançant l'avaluació que fa el professorat, que consisteix a valorar la magnitud de l'impacte del plagi i avaluar el treball d'acord amb aquesta constatació. El professor o professora pot arribar a qualificar el treball de l'estudiant amb un 0 (consulteu l'article 6 de la Normativa acadèmica i de matrícula de la URV).

D'altra banda, el professorat pot plantejar l'inici d'un expedient disciplinari mitjançant el qual es pot arribar a sancionar l'estudiant. La sanció varia en funció de si el comportament de l'estudiant es qualifica com a falta menys greu o falta greu:

Falta menys greu

Dur a terme algun dels comportaments considerats com a plagi (...) quan aquests no afectin una part significativa dels treballs o exercicis presentats en el context dels estudis.

✓ **Sanció.** Pèrdua del dret a ser avaluat de la totalitat o part de les assignatures en què l'estudiant estigui matriculat, en totes les convocatòries del curs acadèmic, amb la consegüent pèrdua dels drets de matrícula o pèrdua del dret a ser avaluat en les convocatòries ordinàries d'una o més assignatures.

Falta greu

Plagiar, en tot o en una part significativa, obres intel·lectuals de qualsevol tipus (...). S'entén per part significativa aquella que incideixi en la valoració del treball o exercici presentat. Quan el plagi es realitzi en el context d'una assignatura, cal tenir en compte quin pes pot tenir la part plagiada en la valoració del treball i en la qualificació final de l'assignatura.

✓ **Sanció.** Expulsió temporal de la Universitat que comporta la pèrdua dels drets de matrícula i de curs durant el temps que es compleixi la sanció, i la prohibició de traslladar l'expedient acadèmic en el curs en què s'hagi dictat la sanció.

Les sancions de pèrdua del dret a ser avaluat comporten de manera accessòria la prohibició de traslladar l'expedient acadèmic en el mateix curs.

A més, les sancions per faltes greus i per faltes menys greus poden comportar també de manera accessòria la pèrdua total o parcial, definitiva o temporal, de beques o altres beneficis concedits per la Universitat (consulteu el Reglament de règim disciplinari dels estudiants de la URV i la instrucció per aplicar aquest reglament).

La intervenció dels departaments es pot activar si davant d'una situació de plagi el professor o professora opta per la via avaluadora i si l'estudiant, després d'haver-se revisat la nota, opta per recórrer contra la qualificació final de l'assignatura. En aquest cas, l'estudiant ha de presentar al registre una sol·licitud motivada de reclamació adreçada a la direcció del departament al qual es troba adscrit el professor o professora per tal d'iniciar el procediment de revisió de les qualificacions finals establert en l'article 5 de la Normativa acadèmica de grau i màster.

La intervenció dels deganats es pot activar si, davant d'una situació de plagi, el professor o professora opta per la via disciplinària o sancionadora.

En aquest cas, el degà o degana, prèvia sol·licitud del professor o professora involucrat, pot proposar al rector o rectora l'inici d'un expedient disciplinari que pot acabar amb la resolució del rector o rectora d'imposar una sanció després de seguir el procediment sancionador establert al Reglament de règim disciplinari dels estudiants de la URV, aprovat pel Consell de Govern el 18 de desembre de 2013.

Aquestes guies han estat desenvolupades pel grup de prevenció i tractament del plagiat a la URV durant el curs 2016-17.

Els integrants del grup han estat:

- ✓ **Dra. Aranzazu Maria Capdevila Gómez**, Vicerectora de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària
- ✓ **Dr. David Bea Castaño**, Unitat Predepartamental d'Arquitectura
- ✓ **Sr. Javier Legarreta Borao**, Servei de Recursos Educatius
- ✓ **Sra. Carme Montcusí Puig**, Centre de Recursos per l'Aprenentatge i la Investigació
- ✓ **Dra. Maria Jesús Muinos Villaverde**, Departament d'Economia
- ✓ **Sra. Montserrat Olivé Ollé**, Centre de Recursos per l'Aprenentatge i la Investigació
- ✓ **Dra. Ana Pallarés Serrano**, Departament de Dret Públic
- ✓ **Dra. Maria del Mar Pàmies Pallisé**, Departament de Gestió d'Empreses
- ✓ **Dra. Paola Rodas Paredes**, Departament de Dret Privat, Processal i Financer
- ✓ **Sr. Llatzer Zurano Domingo**, Estudiant de Biotecnologia

Cal fer una especial menció a la tasca desenvolupada per la **Dra. Maria del Mar Pàmies** liderant el grup, així com a la **Dra. Ana Pallarés Serrano**, per la seva especial dedicació als aspectes legals que figuren en aquestes guies.

Universitat Rovira i Virgili
Docència, Estudiants i Comunitat Universitària

Edifici del Rectorat
Carrer de l'Escorxador, s/n
43003 Tarragona
Tel.: 977 558 000
info@urv.cat
www.urv.cat